

ITC ZELENÁ HORA

Urbanistické řešení

Navržený objekt je přimknut k hlavní přístupové ose, západní cestě - významově nejsilnější lince. Umístění je zvoleno v největší možné vzdálenosti od kostela sv. Jana Nepomuckého. Hlavní vstup do objektu uzavírá průhled při cestě od zámku a zdůvodňuje tak zalomení přístupové cesty na horu. Situování domu na samý začátek schodiště k poutnímu místu zpřetrhává linearitu pohybu návštěvníka v co možná nejméně myslitelné míře tak, aby hodnota duchovního zážitku nebyla oslabena.

Formální pojetí

Vnější podoba domu vychází z nejběžnější možné představy o stavení. Je to jednoduchá forma blízká české krajině, kterou baroko ovládá. Hmota domu je lapidární útvar se sedlovou střechou bez přesahu. Dům je horizontálně členěn na část pevnou a část éterickou. Pevná vychází ze svahu, je těžká, hmotná. Na ní je usazena část éterická, zrcadlící okolí, ta je provedena z reflexivních šestiúhelníků, které díky nedokonalostem v provedení budou celkový zrcadlený obraz lehce deformovat, ten se ve výsledku bude jevit nadreálně.

Hmota domu je viditelně prolomena jediným otvorem v podnoži, jde o hlavní vstup. Hmota části umístěné na podnoži je maximálně abstrahována, je bez otvorů, bez členění, jen zrcadlí nebe a Santiniho. Dům se ztrácí, chce být neviditelný, nekonkuruje.

Interiér

Dominantní prostor objektu – kavárna s možností adaptace na přednáškovou místnost – je zaklenutý v gotizujících tvarech, které jsou pro Santiniho tvorbu příznačné. Orientace domu je podmíněna centrem, které je vytyčeno kostelem sv. Jana Nepomuckého. Právě sem míří podélná osa stavby. Ústřední prostor je vizuálně propojen s kostelem skrze vysoko umístěné okno ve tvaru sférického santiniiovského trojúhelníku.

Interiéry domu jsou ponechány betonové, jsou šalované do prkenného bednění, podlahy jsou z broušeného teraca, vše podtrhuje abstraktní formu stavby.

Sklad

Sklad údržby je situován na jižní hranici území vedle trafostanice. Je myšlen jako provozní nezateplená budova se sedlovou střechou.

ZELENÁ HORA – KRAJINA

Zelená hora během své existence prošla mnoha transformacemi. Zalesněním, odlesněním, dosadbou alejí, přistavěním nového hřbitova či rozrůstáním zástavby včetně intenzivního využití pole v její těsné blízkosti. Z opuštěného poutního místa se stal střed zájmů a dojmů.

Jaká je tedy pravá identita zelené hory?

Ještě před samotnou výstavbou ikonického kostela bylo návrší pokryto hustým lesem. Porost byl v souvislosti se stavbou vykácen a přejmenován na Zelenou horu. Díky vymýcení lesa se zde postavený objekt stal krajinnou dominantou. Kostel byl jeden z nejnavštěvovanějších poutních míst a jeho areál místem pro uskutečnění mnohých velkolepých barokních slavností.

Po zrušení kostela se plocha začala kolem hospodářky využívat. Postupně byla zalesňována až do 40. let 19. století, kdy byla zalesněna úplně. Funkce duchovní a kulturní byla zachována a povzbuzena dřevěnou tančírnu a různými společenskými akcemi.

Zalesnění přetrvalo až do počátku 21. století, kdy se v rámci revitalizace celého prostoru stromy vykáceli a stavba se opět stala krajinnou dominantou okolí.

Zelená hora jako krajinná dominanta.

Naším cílem je dotvořit celkovou prezentaci památky, která je silně propojena s krajinou. Pro podpoření dominanty jsou důležité osové návaznosti, které jsou pro baroko typické. Pracujeme s osou zámku, kostela a křížku na hřbitově jako propojení hlavních duchovních a společenských míst.

V rámci celkové koncepce otevírající propojení a osové návaznosti bychom doporučili celkovou obnovu a rekonstrukci kostela a promyšlení možného dalšího postupu se zaslepenou bránou skrývajícím pohledy na vodu, krajinu a zámek na opačném břehu. Jako jedna z vhodných možností, která by dle nás mohla být brána v úvahu, je neviditelné připomenutí brány za pomoci skleněného průhledu připomínající okno.

Barokní krajina byla komponována tak, aby se do ní dívalo, divák měl být unesen a ohromen velkolepostí celku. Ne vždy byl tento fakt respektován pozdější a novodobou výstavbou. Z tohoto důvodu navrhujeme přetvoření nového hřbitova na hřbitov lesní, který poskytne zajímavé a příjemné prostředí sloužící nejen jako místo pietní, ale i rekreační.

Samotné řešení

Cestní síť

Geometricky upravené a dotvořené cestní systémy podtrhující důležitost samotného vrcholu jsou propojeny soustřednými cestami směřující ke středu. Silné osy přitahují nejen pohledy, ale i kroky jak místních, tak návštěvníků. Hlavní vstupní osy jsou rozšířeny a jejich důležitosti posíleny.

Zbylé dvě brány, které jsou v současné době nepoužívané, dotvářejí symbolický charakter celé lokality. Přístupy k těmto branám jsou tvořeny pouze prosekávanými cestami ve vysoké trávě.

Celková koncepce cest je ideálním postupem pro dotvoření prostředí lichterící baroknímu kostelu.

Vegetace

Z analýz území z historie, ale i ze současného stavu je čitelné velké množství probíhající sukcese. Intenzivně sekaný trávinný je z hlediska managementu a i přírodních podmínek pro danou oblast jako nevhodný. Jsou zde málo pestrá společenstva, která nepodporují zpevňování svahů ani zadržování vody. V rámci návrhu posilujeme charakter venkovského a přírodního. Dominantním principem celého návrhu je výsev různorodých travo-bylinných směsí, které podporují rozmanitost a svou skladbou umožňují různorodé proměnlivosti v návaznosti na okolní podmínky.

V zelené ploše, která těsně přiléhá ke kostelu, je zvolen nízký travo-bylinný výsev, který svojí drobností umocňuje pocit nadlidského měřítká stavby. V oblasti druhého prstence vymezeného dvěma okružními cestami je navržen luční výsev s barevnou paletou rostlin, které představují život, a to nejen ve své vlastní podstatě růstu, ale i v návaznosti na vytvoření nových biotopů a společenstev. Třetí největší plocha je tvořena znovu travo-bylinnou směsí vyššího vzrůstu s vyšším podílem odolných travin, které dokážou zpevnit příkré svahy.

Spodní část Zelené hory je lemována ovocnými sady, které k barokní krajině neodmyslitelně patří. Poskytují poutníkům občerstvení a zároveň plní funkci stínící a tlumící, kdy z pohledových os nabízejí možné přehlédnutí stávající zástavby do volné krajiny.

Nejvíce využívaná osa vedoucí od nově navrženého infocentra ke kostelu je olemována stávající alejí stromů. Stromy jsou pouze navrženy k přesazení dál od cesty, aby vyniknul pohled ze spodu na kostel a zároveň, aby se cesta uvolnila z pevného sevření hmoty aleje.

Materiál

Vesnická materialita se propisuje i do samotných použitých materiálů. Střídmě volená paleta komunikuje se zamýšlenou funkcí i dominancí jednotlivých prostranství. Cesty vedoucí kolem kostela a k jeho středu jsou tvořeny mechanicky zpevněným kamenivem frakce 0-32, které umožňuje propustnost a dostatečnou pohodlnost při pohybu. V místech, kde je terén příliš strmý, jsou trasy doplněny kamennými pražci. Jihozápadní cesta ke kostelu je volena jako bezbariérová, z tohoto důvodu je na rozdíl od ostatních přístupových cest volená v jiném materiálu a to v kostce, která má vyšší únosnost pro pohyb automobilů.

Mobiliář

Do celého prostoru je volen jednotný střídmý mobiliář. Jednoduché lavice, příjemné na sezení s odpadkovými koši v dřevěném provedení. Navrhovaným typem mobiliáře jsou lavice ze studia Olgoj Chorchoj.

Osvětlení Zelené hory je voleno v místech hlavních spojovacích os formou zemního osvětlení svítící na cestu, nedochází tak k nepříjemnému osvětlení a dráždění očí či tvoření světelného smogu.

Management

V celkové řešené ploše je patrná probíhající sukcese druhů. Především v oblasti rybníku navrhujeme probírku druhů a náletových dřevin. Jednou ze žádaných hodnot v místech s vodou je možný kontakt s ní, a to jak fyzický, tak vizuální. Navrhujeme otevřít alespoň částečné pohledy na vodu v takové míře, aby nebyla ohrožena hráz a nedošlo ke ztrátě hodnotných dřevin.

Vzrostlé dřeviny nacházející se na území je potřeba odborně posoudit případně provést kontrolní či výchovný řez.

Navrhovanou vegetaci v podobě travních a lučních směsí je nutné 1 až 2krát sekat. V místech navrhovaných pro průchod je vyžadována seč 3krát ročně.

V návaznosti na historické využití prostředí a na požadavek přirozené obnovy společenstev je možné pro udržování svahů zvolit pastvu ovcí, které by byly v určitých dobách (ideálně v květnu, kdy výška porostu bude dosahovat 10-15 cm.) na Zelenou horu vypuštěny k pastvě a poté znovu odvedeny. Nejednalo by se tedy o dlouhodobou pastvu, která s sebou nese i své úskalí v podobě pravidelného okusu kmenů či nízkých větví stromů.